

Beregning av kostnadsøkning i sone 1a og 4a i ny ordning for differensiert arbeidsgiveravgift

Av Mette Rye,
Møreforsking Molde AS

Innledning

Til hjelp i fordeling av den budsjetterte kompensasjon for omlegging av differensiert arbeidsgiveravgift har Møreforskning Molde AS beregnet kostnadsøkning i 2010 i privat sektor for de kommuner der en ikke fullt ut gjeninnfører gammel ordning med differensiert arbeidsgiveravgift. Kompensasjon i offentlig sektor beregnes av kommunal og regionaldepartementet (KRD). Våre beregninger gjelder følgende kommuner:

Sone 4a (sats 7,9 pst.):

- Troms: Tromsø.
- Nordland: Bodø.

Disse kommunene hadde tidligere en sats 5,1%. dvs. kostnadsøkning ut over bagatellstøtte/fribeløp på 2,8%

Sone 1a (sats 10,6 pst. innenfor et fribeløp, deretter 14,1pst.):

- Nord-Trøndelag fylke: Frosta, Leksvik
- Sør-Trøndelag fylke: Agdenes, Bjugn, Meldal, Midtre Gauldal, Rissa, Selbu, Ørland.
- Møre og Romsdal fylke: Aukra, Eide, Gjemnes, Haram, Herøy, Midsund, Nesset, Sande, Stordal, Vanylven.
- Sogn og Fjordane fylke: Flora, Førde, Sogndal.
- Hordaland fylke: Etne, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Kvam, Modalen, Bømlo.
- Rogaland fylke: Sauda, Vindafjord, Finnøy.
- Vest-Agder fylke: Audnedal, Åseral, Hægebostad, Sirdal.
- Aust-Agder fylke: Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland.
- Telemark fylke: Drangedal, Nome, Hjartdal.
- Buskerud fylke: Sigdal, Rollag.
- Oppland fylke: Gausdal, Søndre Land, Nordre Land.
- Hedmark fylke: Nord-Odal, Eidskog, Grue, Våler, Åsnes, Åmot

Disse kommunene hadde tidligere en sats 10,6% dvs. kostnadsøkning ut over bagatellstøtte/fribeløp på 3,5%

Fra og med 2007 er det endret lokaliseringkriterium for differensiert arbeidsgiveravgift ved at fordelingen følger virksomhetens adresse i stedet for arbeidstakers bostedsadresse. Den enkelte kommune blir kompensert etter denne nye regelen. Den totale kompensasjonen skal imidlertid gjelde gammel ordning dvs. etter bostedsadresse, og differansen kalles restbeløpet, som fordeles av KRD. Finansdepartementets beregninger av den samlede avgiftsfordelen er basert på 2006-tall som er framført, noe som vil gi noe avvik fra våre beregninger som er basert på oppdaterte tall. En ren fremføring justert for lønns- og sysselsettingsvekst vil ikke fange opp strukturendringer og endringer i registrerte bedrifter inn og ut av de ulike soner. I makro vil dette være et mindre problem enn ned på kommune/fylkeskommune nivå.

Beskrivelse av data og bearbeiding av data:

For å beregne kostnadsøkning etter virksomhetsadresse har vi bestilt data fra Statistisk sentralbyrå (SSB) fordelt etter virksomhetsadresse. Datakilden er uttrekk av lønns- og trekkoppgaverregisteret, påkoplede informasjon fra arbeidsgiver- og arbeidstakeregisteret (AA-register). Grunnlaget for arbeidsgiveravgift kommer fra LTO, og gjennom AA-registeret får vi næringskode og arbeidsstedskommune. LTO-tallene er koplet mot AA-registeret for å kunne

trekke ut de næringer som ikke fikk kostnadsøkning siden de ikke er en del av EØS avtalen (beholder opprinnelig ordning med lav sats), og fribeløpet pr. foretak som skyldes regelen om bagatellmessig støtte. Det er grunnlag ut over dette som genererer kompensasjon.

SSB ønsker å presisere at datagrunnlaget er utarbeidet fra tilgjengelige datakilder, og at denne informasjonen er brukt slik det er innrapportert/registrert i registrene. Det er altså ikke gjort noen videre kontroller på hvor korrekte tallene måtte være fra kommune til kommune mht beløp eller om foretak faktisk tilhører eller har virksomhet i kommunen, eller hvilken endring det er fra tidligere år. Arbeidsstedskommune defineres som kommunen hvor bedriften fysisk ligger - dersom det er registrert slik det skal gjøres. Kilden her er AA-registeret, og det er derfor kun lønnsforhold med match etter personnummer på AA-registeret som kan fordeles etter arbeidsstedskommune.

Dataene for beregning av kostnad/kompensasjon for 2010 har utgangspunkt LTO tall for 2008 og disse fremskrives så til 2010 gjennom å justere for lønns- og sysselsettingsvekst.

For sone 1a er det dermed kun sum lønn og godtgjørelser per foretak som overstiger grensen for bagatellmessig støtte – også kalt fribeløpet (dvs mer enn 15,1 mill. kroner) som det skal betales full (14,1%) arbeidsgiveravgift på og som danner grunnlag for kompensasjon.

Utgangspunktet er dermed arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget etter virksomhetsadresse fratrukket fribeløpene på foretakene registrert i de aktuelle kommunene. Det er kun anledning til et fratrukk pr. foretak, dvs. pr. juridiske enhet. For eksempel vil alle aksjeselskapene i et konsern kunne beregne hvert sitt fribeløp i form av redusert arbeidsgiveravgift. Ved avdelinger/filialer og andre underenheter som ikke er egne juridiske personer fordeler SSB fribeløpet mellom enhetene der den relative andel enheten utgjør av foretakets totale kostnader knyttet til lønn- og godtgjørelser ligger til grunn for fordeling av fribeløpet.

LTO er av de mest gjennomkontrollerte data som finnes i norsk statistikk siden det dreier seg om lønn og godtgjørelser, med minst fire kontroller av alle oppgaver. Men i all statistikk finnes feilkilder. Den største feilkilden i denne sammenhengen der fordeling mellom kommunene står sentralt, er feil/manglende registrering av foretakenes virksomhetsadresse i AA-registeret. Det kan virke som det er en del tilfeldigheter i hvordan bedriftene registrerer virksomhetsadresse i A/A registeret, der dette kan variere fra år til år mellom kommuner. Dette kan skyldes at foretakene har avdelinger i ulike kommuner og selv om hver underavdeling i hht regelverket skal registreres som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift, kan dette tolkes litt forskjellig fra år til år av virksomheten.

Det har vært til dels store økninger i registrert arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget fra 2007 til 2008 som ikke bare skyldes økt sysselsetting og lønnsvekst, men også endret registreringer. Dette varierer mellom fylker og kommuner.

Regler knyttet til virksomhetsadresse og arbeidsgiveravgift

Registreringsreglene er nedfelt i Enhetsregisterloven (lov av 3. juni 1994 nr. 15) og forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer i Enhetsregisteret.

Utgangspunktet er at en virksomhet skal registreres der den utøves.

I de tilfeller der et foretak driver virksomhet i forskjellige geografiske områder (eller innen ulike næringer) skal hver enkelt virksomhet registreres som en enhet/underenhet i det aktuelle området. Dette er viktig at blir riktig i forhold til beregning av arbeidsgiveravgift og kompensasjon.

Erfaringene til nå viser at det er behov for å forhindre uønskede tilpasninger til lokaliseringkriteriet når det gjelder arbeidsutleie. Det har vist seg at virksomheter utnytter ordningen med sonefastsettelse etter registreringsadresse for å spare arbeidsgiveravgift. Blant annet kan dette skje ved at en virksomhet som driver arbeidsutleie, i 2009 lovlig kunne oppnå lavere sats for alle arbeidstakerne dersom et administrasjonskontor med aktivitet legges i et lavsatsområde, selv om arbeidstakerne er utleid til arbeidsgivere med virksomhet i høyere avgiftssoner.

For 2010 er det dermed foreslått at det skal gjelde en tilsvarende regel for arbeidsutleie som ved ambulerende virksomhet.

I stortingets skattevedtak for 2010 står det bl.a:

- Arbeidsgiveravgift beregnes etter satsen som gjelder i den sonen hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet. Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.
- Har foretaket registrerte underenheter, jf. Forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.
- Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten er registrert, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres, benyttes likevel satsen i sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønnskostnadene som knytter seg til dette arbeidet. Det samme gjelder ved arbeidsutleie, dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen virksomheten er registrert. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen. Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

Punkt 3 betyr at ved arbeidsutleie eller ambulerende virksomhet slik som bygg- og anleggsvirksomhet, vil en beregne den satsen på arbeidsgiveravgift der prosjektet utføres dersom arbeidstakeren jobber der i til sammen mer enn 50% av sin arbeidstid i den avgiftsterminen. Hvis for eksempel en anleggsbedrift har en ansatt i 100% stilling som jobber i Hammerfest i mer enn en måned vil en slippe å betale arbeidsgiveravgift for denne arbeideren i denne måneden siden satsen i Finnmark er null. Det vil i noen sammenhenger vil fortsatt være et sterkt incentiv til avgiftsplanlegging.

Tidligere fulgte differensiert arbeidsgiveravgift arbeidstakerens bostedsadresse, og folkeregisteret følger opp dersom noen ikke melder flytting i tide. Når det gjelder bedrifter virker ikke denne oppfølgingen å være like tett mht å melde flytting av virksomhet. Det er grunn til å tro at problemet med feil registrering er større ved beregning på kommunenivå enn på fylkesnivå. Arbeidsgiverkontrollene som utføres ved de lokale skatteoppkreverkontorene kan for eksempel kontrollere dette da de har nødvendig lokalkunnskap til å gjennomføre slike kontroller. Kontrollene bør økes på dette området.

Vi har de siste årene brukt SSB til å trekke ut de registerbaserte tall for arbeidsgiveravgiftgrunnlag etter arbeidssted som overstiger fribeløpet der SSB har brukt foretaks data til å trekke ut dette. Vi har nå også tall fra skatteetaten mht arbeidsgiveravgiftsgrunnlag ut over fribeløpet i de ulike sonene. Her ser vi imidlertid utslagene mht skattetilpasninger er større enn ved bruk av LTO tall.

Justering for næringer utenfor EØS avtalen

Registeropplysningene er fratrukket de næringer som ikke skal kompenseres da de beholder lav sats som følge av at næringene ikke inngår i EØS avtalen. Dette gjelder følgende primærnæringer og relaterte næringer*:

- 01.1 Dyrking av jordbruks- og hagebruksvekster
- 01.2 Husdyrhold
- 01.3 Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
- 01.4 Tjenester tilknyttet jordbruk og husdyrhold, unntatt veterinærtjenester og beplantning og vedlikehold av hager og parkanlegg
- 01.5 Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
  - 02.01 Skogbruk
  - 02.02 Tjenester tilknyttet skogbruk, med unntak av tømmermåling
- 05.01 Fiske og fangst
- 05.02 Fiskeoppdrett og klekkerier
- 15.1 Produksjon, bearbeiding og konservering av kjøtt og kjøttvarer
- 15.2 Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
- 15.3 Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
- 15.4 Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
- 15.5 Produksjon av meierivarer og iskrem
- 15.6 Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter
- 15.7 Produksjon av fôr
- 51.2 Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
  - 51.31 Engroshandel med frukt og grønnsaker
  - 51.32 Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
  - 51.33 Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
  - 51.381 Engroshandel med fisk og skalldyr
- 61.103 Innenriks sjøtransport, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
- 63.12 Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer,

* Dette er samme næringer men benevnning avviker noe fra skattevedtaket som er gjort etter den nye næringsgrupperingen som ikke er inkludert i SSBs datakilde for lønnsstatistikk. Dermed er kjøringene gjort i følge standard for næringsgruppering 2002 (SN2002)

For foretak med blandet virksomhet og et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet omfattet av denne bestemmelsen og annen type virksomhet, kan arbeidsgiver kreve at avgiften beregnes etter satsene her for den del av virksomheten som omfattes av denne bestemmelsen.

Vi klarer ikke skille ut blandet virksomhet (jfr. punktet om regler det ikke er tatt hensyn til).

Justering for bagatellmessig støtte i sone 1a

Registertallene er fratrukket bagatellmessig støtte tilsvarende 200.000 Euro over tre regnskapsår, som ifølge statsbudsjettet er beregnet å utgjøre 530 000 kr. pr.år dvs en Eurokurs på kr. 7,95. Det betyr at foretak i sone 1a kan beholde den opprinnelige satsen på 10,6% arbeidsgiveravgift inntil denne fordelen utgjør 530 000 kroner. Omregnet til arbeidsgiveravgiftsgrunnlag, betyr det at de kan beholde lav sats inntil sum lønn og godtgjørelser utgjør 15 142 857 kroner. Deretter skal de betale den fulle satsen på 14,1%.

Det er kun anledning til et fratrekk pr. foretak, dvs. den juridiske enhet. Alle aksjeselskap i et konsern kan beregne hvert sitt fribeløp, men avdelinger/filialer og andre underenheter som ikke er egne juridiske personer vil ikke ha rett på eget fribeløp men må "dele" med resten av enhetene. For foretaket er dette ikke et problem, men ved fordeling av kompensasjonen vil vi måtte fordele fribeløpet i tilfelle enhetene ligger i ulike kommuner. Dette problemet er løst ved å dele fribeløpet "rettferdig" mellom enhetene. Det betyr at den relative andel enheten utgjør av foretakets totale kostnader knyttet til lønn- og godtgjørelser ligger til grunn for fordeling av fribeløpet. Også her vil vi se tilpasninger i årene fremover ved at det opprettes egne juridiske enheter i et konsern for å kunne benytte lav sats i begge selskapene innenfor grensen for bagatellstøtten. Her skal en være oppmerksom på at dersom en gjennom ordningen med lavere arbeidsgiveravgift benytter muligheten for bagatellstøtte fullt ut, kan en ikke motta tilskudd fra andre støtteordninger som bruker bagatellstøttereglene for å kunne gi lovlig offentlig støtte i hht EØS reglene.

Transportnæringene

Det er spesielle regler knyttet til veitransport, mens andre typer transportforetak følger reglene for ordinære næringer i sone 1a, dvs et fribeløp på 530 000 kr. pr år. Veitransport har en særskilt terskelverdi på 100.000 Euro over tre regnskapsår (til forskjell fra den generelle terskelverdien på 200.000 Euro over tre regnskapsår) dvs. 265 000 kr. pr år begrunnet med at mange foretak i denne sektoren er relativt små. Fribelet som er trukket fra grunnlaget for næring nr. 60 er dermed kr. 7 571 428. Transportbransjen kan blant annet benytte seg av reglene for ambulerende virksomhet. Utgangspunktet er at arbeidsgiveravgiften følger satsen i sonen hvor hovedenheten er registrert, men på grunn av virksomhetens mobile karakter, gjelder reglene for ambulerende virksomhet. Det betyr at dersom mer enn 50% (for eksempel 51%) av arbeidstiden i en avgiftstermin er i en annen sone skal en betale den satsen på disse 51%.

Transportstøtteordningen var en del av kompensasjonsordningene i forbindelse med omleggingen mellom 2003 og 2007. Ordningen ble avviklet med gjeninnføringen av differensiert arbeidsgiveravgift. 2007 var siste utbetalingsår for ordningen.

Det som ikke er beregnet

Vi har ikke kunnet trekke ut unntak som krever skjønsmessig fratrekk. Dette gjelder:

- reglene for blandet virksomhet
- reglene for produksjon av stålprodukt
- registerfeil

Reglene for blandet virksomhet er knyttet til fiskeri/landbruksvirksomhet. Det betyr at foretak som delvis driver fiskeri-/landbruksvirksomhet og delvis annen virksomhet vil kunne betale

avgift med lav sats for de lønnskostnadene som er knyttet til unntaket for fiskeri/landbruksvirksomhet. Vilkåret er at de oppfyller kravet til et regnskapsmessig skille mellom de to delene av virksomheten, slik at det er mulig å kontrollere hvor stor andel av lønnskostnadene er knyttet til fiskeri-/landbruksvirksomhet.

Når det gjelder verft er reglene slik at slike foretak skal beregne avgift etter satsen på 14,1 % uansett hvor foretaket er hjemmehørende. Dette gjelder foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:

- fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
- fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
- slepebåt på minst 365 kW,
- flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnte fartøy. Dette omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1.000 BRT.

Unntatt er slike foretak som driver bygging og reparasjon av fiskebåter. Ved blandet virksomhet slipper en således høy sats for virksomhet knyttet til fiskebåter dersom en har et klart regnskapsmessig skille for denne aktiviteten. Likeledes annen landbasert virksomhet som ikke er verftsvirksomhet. I beregningen av kompensasjon for verft i nordnorge fant vi at regelen for blandet virksomhet kan ha stor betydning for beregning av kompensasjonen for disse foretakene, og at det må gjøres vurderinger i hvert tilfelle. At vi ikke har anledning til slike individuelle vurderinger av foretak kan gi en viss overkompensasjon knyttet til foretak i sone 1a eller 4a som er registrert som annen virksomhet men som kan skille ut en del knyttet til fiskeri-/landbruksvirksomhet. Det vil kunne gi underkompensasjon i det motsatte tilfelle, der foretaket er registrert som fiskeri-/landbruksvirksomhet (og vi dermed ikke beregner kompensasjon) men der deler av virksomheten skal svare høy sats (ut over eventuelt fribeløp). Vi anslår likevel dette som i sum å utgjøre mindre et problem. Effekten av regelen går begge veier og sysselsettingen knyttet til disse næringene utgjør en relativt mindre andel av total sysselsetting.

Verftsnæringen i sør- Norge måtte svare høy sats fra første krone uavhengig av lokalisering fra år 2000 som en første tilpasning til EØS, mens en fra 2007 fikk rett til å svare lav sats innenfor sone 1a og 4a innenfor bagatellstøttereglene. Fra 2007 er også verftene i Nord-Norge underlagt de samme reglene som i sør. Det har vært vurdert om verftsnæringen i Sone 1a ikke skulle medføre kompensasjon siden regelendringen kom allerede i 2000, men i samråd med KRD har vi vurdert det som mest riktig at disse inngår i beregningsgrunnlaget på samme måte som de øvrige næringene i sone 1a siden denne næringen kompenseres i sone 4a på lik linje med øvrige næringer der.

Registerfeil kan slå ut i fordelingen både mht næringskode og lokalisering. Etter registerloven skal en virksomhet være registrert der den utøves. Vi må ta utgangspunkt i reglene for lokalisering og registeret, men det kan være tilfeller der en bedrift har underavdelinger i en kommune som ikke er registrert.

Berørte kommunesammenslåinger

1.1.2005 ble kommune 1842 Skjerstad en del av 1804 Bodø.

1.1. 2006 gikk 1154 Vindafjord og 1159 Ølen sammen til kommune 1160 Vindafjord

Justering for lønns- og sysselsettingsvekst

Vi har oppjustert registerbaserte opplysningene fra 2008 med lønns- og sysselsettingsvekst for å få et grunnlag for beregning av kostnadsøkningen i privat sektor i 2010.

Prosentvis endring fra året før	2009	2010	kilde
Lønnsvekst	4	3,5	kilde: St.meld. nr. 1 (2009-2010)
Sysselsettingsvekst	- 0,4	-0,4	kilde: St.meld. nr. 1 (2009-2010)

Anslaget for lønns og prisvekst for 2009 er kraftig nedjustert fra i fjor.

	2009	kilde
Lønnsvekst	5,0 %	kilde: St.meld. nr. 1 (2008-2009)
Sysselsettingsvekst	0,40 %	kilde: St.meld. nr. 1 (2008-2009)

Dette gir det utslag at kompensasjonen for 2009, i forhold til de nye anslagene ble overkompensert. Det betyr også at det skal være en ganske kraftig vekst i arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget fra 2007 til 2008 for å oppveie dette. For enkelte regioner, slik som Bodø, gir dette det utslag at selv om grunnlaget øker noe fra 2007 som lå til grunn for beregning av kompensasjon i 2009 til 2008, så vil anslaget for kompensasjon for 2010 bli lavere enn for 2009.

Vekst i grunnlagstallene fra 2007 til 2008 brukt i beregning ved hhv 2009 og 2010 kompensasjonen

Til grunn for beregning av kompensasjon for 2010 brukes siste tilgjengelige data, dvs. 2008 tall. Det har vært en følgende vekst i grunnlagstallene fra de tallene som ble benyttet i fjor, dvs. lønns- og trekkoppgavetall.

	Vekst i grunnlag fra 2007 til 2008
Sone 4a	6,6%
Sone 1a	16,1%

Dette er en lavere vekst enn vi så i fjor, da veksten var hhv. 7,4% i sone 4a og 27,7% i sone 1a. Fortsatt er veksten i sone 1a usedvanlig høy, og kan ikke kun skyldes lønns og sysselsettingsvekst, men endringer i registreringer av foretak inn i sonene. Det skjer tilpasninger til det nye systemet, der det er ganske klart at bedrifter ønsker å benytte seg av fribeløpet og registrerer bedriftene innenfor disse sonene.

Skattetilpasninger og behovet for å se på fordelingsmetoden på nytt

Den sterke veksten i grunnlaget kan bety som at bedriftene er mer bevisst på betydningen av riktig registrering, men det er også viktig at det foretas stikkprøver og kontroller av skatteetaten, hvorvidt disse endringene i registreringene faktisk er riktige eller om de er uriktige tilpasninger.

Det kan virke som de uønskede incentiv virkningene til skatteplanlegging som vi kommenterte ved overgangen fra bostedsadresse til arbeidsstedsadresse blir sterkere. Det er dermed grunn til å vurdere på nytt hvordan vi mest rettferdig og stabilt kan fordele midlene i fremtiden. Dersom skattetilpasninger gir grunnlag for vekst i kompensasjon i en kommune/fylke så er dette ikke rettferdig fordeling av midlene. Et alternativ er å gå tilbake til

fordeling etter bostedsadresse. Utgangspunktet for restpotten var at en gikk over til ny ordning etter arbeidsstedsadresse. Denne potten ble ikke direkte fordelt mellom kommunene som ikke fikk gjeninnført ordningen siden de kommunene som fikk ”gjeninnført” gammel ordning heller ikke fikk beholde midlene som var knyttet til pendlerne.

Et annet alternativ er å benytte et enklere mer stabilt mål som for eksempel antall sysselsatte i en kommune. Da går en imidlertid bort i fra effekten av bedriftsstruktur, der det er de større bedriftene som gir størst grunnlag for kompensasjon.

Det bør avsettes midler til et forskningsprosjekt som studerer nærmere årsakene til disse store endringene og mulige alternative fordelingsmodeller.

Beregnet fylkesfordelt kostnadsøkning

Grunnlagstallene fratrukket bagatellmessig støtte og næringer utenfor EØS gir en følgende relativ fordeling av kostnadsøkning, og dermed hvordan potten til kompensasjon skal fordeles mellom fylkene. I tillegg kommer restpotten.

Restpotten er grunnlaget knyttet til pendlere ut av de respektive kommuner som ved gammel ordning også hadde lav sats på arbeidsgiveravgift. Med de nye reglene er det kun avgift knyttet til arbeidstakere med arbeidssted i kommunene som blir kompensert direkte.

	Prosentvis fordeling mellom fylkene for 2010	Prosentvis fordeling mellom fylkene for 2009
04 Hedmark	2,0 %	2,1 %
05 Oppland	0,7 %	0,8 %
06 Buskerud	0,5 %	0,4 %
08 Telemark	0,6 %	0,6 %
09 Aust-Agder	0,4 %	0,5 %
10 Vest-Agder	0,6 %	0,5 %
11 Rogaland	1,0 %	1,7 %
12 Hordaland	9,6 %	7,8 %
14 Sogn-og Fjordane	6,4 %	6,1 %
15 Møre og Romsdal	13,7 %	13,2 %
16 Sør-Trøndelag	2,3 %	2,1 %
17 Nord-Trøndelag	0,2 %	0,2 %
Bodø	26,1 %	27,5 %
Tromsø	35,9 %	36,4 %
Sum	100 %	100 %

Restpotten: Differansen mellom kompensasjon etter arbeidssted og bosted

Den opprinnelige ordning var basert på arbeidstakers bosted. Finansdepartementets beregninger bruker LTO-data (lønns- og trekkoppgaveregisteret) med utgangspunkt i arbeidsgiveravgift grunnlag fordelt etter likningsadresse, dvs. etter arbeidstakers bosted. I våre beregninger har vi tatt utgangspunkt i de nye reglene og beregnet kostnadsøkning for foretak registrert i de aktuelle kommunene basert på arbeidsgiveravgift grunnlag fordelt etter virksomhetsadresse. På grunn av pendling vil kompensasjon etter bosted være høyere enn etter arbeidssted. Siden omleggingen var bestemt å være provenynøytral vil likevel den

samlede kompensasjon være etter bosted. Differansen ble i 2007 og 2008 bestemt å gå til mer generelle distriktpolitiske tiltak innenfor sonene. Noe annet ville være å gi en større kompensasjon til de kommunene som ikke fikk gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift enn de som fikk gjeninnført og som ikke lenger har lav avgift på de som pendler ut av kommunen.

Fra 2008 til 2009 ble restbeløpet redusert fra om lag 158 mill. kr til 83 mill. kr. Årsaken var at kompensasjonsmidlene vokste og at 25 mill. kr ble overført fra restmiddelpotten til kap. 551, post 71 Nordområdetiltak. Kompensasjonsbeløpet økte av følgende årsaker:

- Det har vært endringer i registreringen. Bl.a. har flere større banker, forsikringsselskaper og postavdelinger nyregistrert sine avdelinger og arbeidssteder.
- Flere kommuner har hatt aktivitetsvekst over landsgjennomsnittet
- Flere er blitt bevisst på ordningen og har dermed vært mer nøyaktige med å registrere riktig kommune.

	2010 Kompensasjon etter arbeidssted	2009 Kompensasjon etter arbeidssted
04 Hedmark	11,3	11,6
05 Oppland	3,8	4,5
06 Buskerud	2,6	2,4
08 Telemark	3,5	3,2
09 Aust-Agder	2,5	2,8
10 Vest-Agder	3,3	2,8
11 Rogaland	11,64	9,2
12 Hordaland	48,33	42,6
14 Sogn-og Fjordane	36,1	33,3
15 Møre og Romsdal	77,4	72,3
16 Sør-Trøndelag	13,2	11,8
17 Nord-Trøndelag	1,3	1,1
Bodø	147,6	151,1
Tromsø	203,1	199,9
Sum	565,8	548,5
Restpott*	108,6	83,14
Bevilgning	674,4	631,6

* Restpotten utgjør pendlerbidraget etter endring i reglene for differensiert arbeidsgiveravgift til å gjelde arbeidssted i stedet for bosted.

Anslaget i statsbudsjettet for lønns og prisvekst for året 2009 er kraftig nedjustert fra i fjor. Dette gir det utslag at kompensasjonen for 2009, i forhold til de nye anslagene ble for høy. Det betyr også at det skal være en ganske kraftig vekst i arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget fra 2007 til 2008 for å oppveie dette. For enkelte regioner, slik som Bodø, gir dette det utslag at selv om grunnlaget øker noe fra 2007 som lå til grunn for beregning av kompensasjon i 2009 til 2008, så vil anslaget for kompensasjon for 2010 bli lavere enn for 2009.

Et anslag på kommunefordelt kostnadsøkning

Det fylkesfordelte anslaget vil alltid være mer riktig enn den kommunefordelte oversikten jfr kommentarene knyttet til mulige feilregistreringer mht virksomhetsadresse. På grunn av dette og at utviklingsmidlene skal kunne brukes strategisk regionalt, anbefaler vi at midlene fordeles fylkesvis.

Der det er kommuner i sone 1a som ikke får beregnet kompensasjon når en beregner etter arbeidssted, skyldes dette at det ikke er foretak registrert i kommunen som kommer over bagatelmessig støtte, eller at disse hører til i noen av de næringene som ikke skal kompenseres fordi de har beholdt lav sats.

k.nr	Kommune	2010 Kompensasjon etter arbeidssted	2009 Kompensasjon etter arbeidssted	2008 Kompensasjon etter arbeidssted
418	Nord-Odal	1,72	1,42	1,0
420	Eidskog	1,69	1,81	1,6
423	Grue	1,73	1,66	1,4
425	Åsnes	2,43	2,58	1,7
426	Våler	3,14	3,11	2,8
429	Åmot	0,63	1,02	0,6
522	Gausdal	1,36	1,04	1,1
536	Søndre Land	0,40	1,30	0,8
538	Nordre Land	2,07	2,13	1,5
621	Sigdal	1,26	1,25	1,0
632	Rollag	1,34	1,11	0,8
817	Drangedal	0,23	0,21	0,0
819	Nome	3,27	2,99	2,4
827	Hjartdal	-	-	-
911	Gjerstad	0,75	1,02	0,9
912	Vegårshei	0,67	0,82	0,6
929	Åmli	0,85	0,82	0,8
935	Iveland	0,24	0,10	-
1026	Åseral	0,30	0,17	0,0
1027	Audnedal	0,98	1,02	0,9
1034	Hægebostad	0,42	0,39	0,1
1046	Sirdal	1,61	1,26	1,1
1135	Sauda	5,17	4,48	4,4
1141	Finnøy	0,27	-	-
1160	Vindafjord	6,19	4,74	4,5
1211	Etne	0,08	0,03	0,0
1219	Bømlo	25,96	22,87	18,1
1223	Tysnes	0,02	0,00	0,1
1224	Kvinnherad	15,99	14,23	11,4
1227	Jondal	-	-	0,5
1238	Kvam	6,27	5,50	4,6
1252	Modalen	-	-	-
1401	Flora	21,82	19,12	13,0
1420	Sogndal	3,52	3,69	3,1
1432	Førde	10,76	10,53	8,7
1511	Vanylven	8,74	7,06	4,7
1514	Sande	2,45	1,59	1,0
1515	Herøy	32,72	28,80	18,1
1526	Stordal	0,92	0,69	0,6
1534	Haram	26,61	22,80	17,7
1543	Neset	0,31	0,70	0,5
1545	Midsund	0,39	0,22	0,1
1547	Aukra	3,82	5,33	2,1
1551	Eide	1,38	5,04	4,9
1557	Gjemnes	0,03	0,02	0,0
1621	Ørland	1,55	1,74	1,3
1622	Agdenes	0,82	0,83	0,8
1624	Rissa	6,70	5,91	3,7
1627	Bjugn	0,76	0,11	0,1
1636	Meldal	0,06	0,05	-
1648	Midtre Gauldal	1,39	1,28	1,7
1664	Selbu	1,95	1,85	1,3
1717	Frosta	-	-	0,0
1718	Leksvik	1,30	1,08	0,8
1804	Bodø	147,62	151,1	136,1
1902	Tromsø	203,13	199,9	180,1
	Sum kompensasjon	565,8	548,5	464,9
	Bevilgning	674,4	631,6	623,8
	Restpott	108,59	83,14	158,9